

གཞི་རྒྱུ་ལག་ལྡན་གྱི་འདུ་ལོ་ལྟེང་ལྟེང་

བདུད་ཅི་སྒྲིལ་གྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་གསུང་
དགའ་སྟོན་ ।

གསེར་ཁང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བཅུ་མཁའ་

ཀན་སྐུ་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་།

༄༅། །བུད་ཚི་ལྷན་གྱི་རྣམ་བཤད་

ལྷོ་གསར་དགའ་ཉེན། །

གསེར་ཁང་བཀྲ་ཤིས་གྱིས་བརྒྱུ་མས།

ཀན་སྲུ་མི་རིགས་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

༄༅། བུད་མི་སྐྱུ་ཕྱི་རྣམ་པ་བད་མོ་གསར་དག་པ་ལྟོན།

(སྟེན་ཆ)

བཟུ་ཕྱི་ཕྱི་པ་རྒྱལ་ལ།

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས་བསྐྱུན་ཏེ་བཟུ།

ཟི་མེང་མི་རིགས་པར་ཁང་གིས་དཔར།

1997ལོའི་ཟླ11པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱིགས།

1997ལོའི་ཟླ11པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།

ISBN 7 5421 0546 -9/R • 66(民文) དེབ་རེར་སྒྲིག་ 13. 20

藏医药物种类与配制剂量

(上下册)

扎西 著

甘肃民族出版社出版发行

(兰州第一新村123号)

西宁民族印刷厂印刷

开本：850×1168毫米 1/32 印张：11

1997年11月第1版 1997年11月第1次印刷

印数：1—1,000

ISBN 7—5421—0546—9/R·66(民文) 定价：(下册)13.20元

སྒྲོན་འགྲོའི་གཏམ་

«གསོ་དཔུང་མན་ངག་འབྲུམ་ཚང» ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་འདི་
ནི་མཚོ་རྩོམ་པ་ལས་ ད་བཞེན་སློབ་གྲུའི་གསོ་རིག་སློབ་གསོ་ཞིབ་
འཇུག་ཚོགས་པའི་དགེ་ལྡན་གསེར་ཁང་བཟང་གིས་ལགས་ཀྱིས་མོ་རུ་
མར་སློབ་བྲིད་ཀྱི་འགན་བཞེས་པའི་ཉམས་སྦྱོར་དང་། བྱང་ཐོག་
ལག་ལེན་གྱི་རྒྱ་སྒྲིམ་ཞིག་ཡིན།

«གསོ་དཔུང་མན་ངག་འབྲུམ་ཚང» ལས་«བདུད་རྩི་སྐྱེན་གྱི་
རྣམ་བཤད་སློབ་གསུང་དགའ་སྒྲོན་» ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་འདིའི་
བྱང་ལག་ལེན་གྱི་སློབ་གཙོ་པོར་བརྒྱུད་ནས་གསོ་རིག་གི་ལས་དོན་ལ་
འཇུག་ཅིང་སློབ་པའི་སློབ་གསུང་རྣམས་ལ་ཆེས་མཁོ་གལ་ཆེ་ཞིང་མེད་
དུ་མི་དུང་བའི་སྐྱེན་སྦྱོར་མན་ངག་ལག་ལེན་གྱི་སློབ་ལ་རྒྱས་བསྐྱེད་
རན་པའི་སློབ་ལོ་སློབ་པ། དོན་ཉོགས་པ། ཚིག་དོན་ཐམས་ཅད་
རྒྱན་དང་གསང་བས་མ་བཀའ་པར་འགྲེལ་འཇུག་ལ། རྒྱད་པར་དུ་
གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་གཞེན་པོ་བཙོ་བརྒྱད་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་
རིགས་ཀྱི་བཙོ་བཞེས་གི་འདུལ་ཐབས་སོགས་ལ་སྤར་གྱི་མཁས་པའི་
ཞལ་རྒྱན་དང་སློབ་ལུ་རང་གི་ལབ་བཀའ་དྲིན་ཅན་ལས་མན་ངག་གི་
གདམས་ངག་མང་པོ་གསུམ་པའི་གྱིན་ཐབས་ཀྱིས་སྤར་ཡོད་པ་ལ་ཁ་

གསལ་དང་མེད་པ་ལ་ཁ་སྐོང་བྱས་ཏེ་རྗེས་འདུག་གི་སྐོར་བ་བྱ་ནམས་ལ་
 ཡོངས་སུ་གཏད་པ་དང་། མེད་ས་འདིར་ཡང་རྒྱལ་སྤྱི་ཞེས་ཏེ་མེད་ས་
 ཚ་ཚོགས་པ་དང་མཚོ་སྡོ་ཁྲུལ་འཕྲོད་བཞེན་སྐོབ་གྲུབ་ལྷན་འགོ་བྱིད་བཅས་
 གྱིས་རྒྱལ་སྤྱིར་དང་གཟིགས་སྤོང་མི་དམན་པ་གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་
 དང་དགོ་སྐོགས་བདུན་མགོན་ཚེ་རིང་ལགས་དང་སྐོབ་བྱ་ཡོངས་ནས་
 ཡང་ཡང་བསྐུལ་རོར་སྐྱ་རལ་ལ་མ་འཇོམ་པར་མོ་རོ་མིལ་པོ་གཉེས་
 རིང་སྐུག་ཚོམ་མཛད་དེ་ད་ལྟ་ཡོངས་སྐྱབ་སྤྱང་ཞིང་། གསོ་བ་རིག་
 པའི་ལས་དོན་གཉེར་བ་པོ་ཚོ་དང་མཇལ་འཕྲད་སྤྱང་བ་འདི་ཉ་ཅང་
 དགའ་འོས་པའི་རྒྱབ་ས་ཆེན་གྱི་དོན་དག་ཅིག་རེད།

«གསོ་དཔུང་མན་རག་འབྲུམ་ཚང» ལས་«བདུད་ཚི་སྐྱབ་གྱི་
 རྣམ་བཤད་ལྗོ་གསར་དགའ་སྟོན» ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་འདི་ནི་ད་ལྟའི་
 དུལ་དུས་དང་འཚམ་ཞིང་གསོ་རིག་དོན་གཉེར་བའི་ལས་དང་པོ་བ་
 རྣམས་ཀྱི་སློ་རོར་རྒྱས་བསྐྱུས་རན་པའི་ཡིག་ཆ་ཚ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་
 ཟད། ད་ལྟའི་གསོ་རིག་སྐོབ་གྲུབ་སྐོབ་རིམ་ལ་གོ་བདེ་བ། འཇིན་
 སྤྱ་བ་བཅས་ཀྱི་དགོ་སྐོག་མང་པོ་ཡོད་པར་མཚོང་ནས་ཞེས་ཏེ་མེད་ས་
 ཚ་ཚོགས་པ་དང་མཚོ་སྡོ་ཁྲུལ་འཕྲོད་བཞེན་སྐོབ་གྲུབ་མཚུབ་སྟོན་རྒྱ་
 ཚེའི་འོག་ཏུ་ཞིང་འཕྲོག་ཁྲུལ་གྱི་སྐྱབ་པ་གསལ་བ་སྤྱོད་བྱ་བའི་འཇིན་གྲུ་
 ལ་ཆེད་དུ་གཟུགས་ནས་དགོ་སྐོག་གསེར་ཁང་བཟུ་གིས་ལགས་ཀྱིས་
 བཏབ་པ་ཡིན།

སྤྱི་ཚོགས་ཡང་རྒྱས་དང་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་

པའི་དེ་རིང་ང་ཚོའི་མིག་མདུན་དུ་སྐྱེས་ཡང་གངས་ཅན་གསོ་རིག་གི་
ལྗང་གཞོན་གང་མང་ཞིག་འཛང་ཁ་ཤིག་ཤིག་གིས་རྒྱས་ཤིང་དེ་དག་
གི་ལྷག་བསམ་གྱི་ངལ་ཚོལ་ལས་ཐོན་པའི་«གསོ་དབྱུང་མན་ངག་
འབྲུམ་ཚང» ལྟ་བུའི་སྟོན་འབྲས་གཡུར་དུ་བྱ་བ་ལ་སློང་ཐག་པ་ནས་
བཀའ་དྲིན་དང་དགའ་བསུ་ལྷུ་འོས།

པོད་སྐྱོན་སྐྱོན་པ་འབྲུམ་རམས་པ་ཉི་མ་ནས་

བྲིས་བ་དགེའོ།།

༡༩༩༤. ༩. ༢ ལ། ༡

དགའ་ཆག

- མཚོད་བརྗོད། ..... (1)
- གཞུང་འདིར་འཇུག་པའི་དམོས་ཆེད། ..... (1)
- ས་བཅད་དང་ཕོ། བདུད་ཚི་ལྷན་གྱི་རྩོམ་སྐབས་ལ། ..... (3)
- འབྲུང་ལུ་རྩོམ་གྱི་ཉིན་དུ་ལྷུང་ཚུལ་བཤད་པ། ..... (3)
- འབྲུང་ལུ་ས་བཞེད་པའི་རྩོམ་མི་དཔྱེ་བ་བཤད་པ། ..... (6)
- འབྲུང་ལུ་ས་བཞེད་པའི་རྩོམ་རྩོམ་མི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། ..... (7)
- འབྲུང་ལུ་ལས་ལྷུང་པའི་རྩོམ་གྱི་ཚན་ཉིད་ལྷན་དགར་ཚུལ་བཤད་པ། | ...
..... (8)
- རྩོམ་གྱི་སྐབས་དོན་ཉིད་ཚུལ་བཤད་པ། | ..... (10)
- རྩོམ་གྱི་རྩོམ་གྱི་དུས་འདིར་འཛིན་པ། ..... (15)
- མངར་བ་སོགས་ལྷན་ལྷན་འབྲུང་པའི་རྩོམ་བཤད་པ། ..... (15)
- མངར་བ་སོགས་ལྷན་ལྷན་ཉིན་ཉིད་ཚུལ་བཤད་པ། | ..... (16)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། | བདུད་ཚི་ལྷན་གྱི་རྩོམ་སྐབས་ལ། ...
..... (18)

ཕན་ཉེན་སྐྱོད་གྱི་རྣམ་པ་སྦྱིར་བཤད་པ། ..... (18)

ལྷོ་འགྲུ་མངར་བ་སོགས་རོ་ཡི་རྣམ་པ་བརྒྱན་བཤད་པ། ..... (18)

ལྷོ་འགྲུ་སྐྱོད་གནས་ཀྱི་དབང་གིས་རྟོག་བསྟེན་གྱི་རྣམ་པ་གཉིས་བཤད་པ། .....
..... (19)

ལྷོ་འགྲུ་སྐྱོད་གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བརྒྱུ་བཤད་པ། ..... (20)

ལྷོ་འགྲུ་སྐྱོད་གྱི་དངོས་པོ་རྣམ་པ་སྦྱིར་བཤད་པ། ..... (25)

རིན་པོ་ཆེ་སོགས་བཞུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་སྐྱོན་རིགས་བཞི་འཛིན་རྣམ་པ་
བཤད་པ། | ..... (26)

མི་བཞུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱོན་རིགས་རྒྱག་གི་རྣམ་
པ་བཤད་པ། | ..... (27)

ལྷོ་འགྲུ་སྐྱོད་རིགས་སོ་བརྒྱུ་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ། | ..... (28)

ལྷོ་འགྲུ་སྐྱོད་རིགས་བཅུ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་བཤད་པ། | ..... (31)

མིང་ཆེ་མང་སོགས་བརྒྱ་ཆ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ། | ..... (32)

ལྷོ་འགྲུ་སྐྱོད་ལྷོ་འགྲུ་རིགས་བརྒྱུ་དང་བཅོ་བརྒྱུ་གྱི་རྣམ་པ་
བཤད་པ། | ..... (42)

སྐྱོན་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ལས་ལྷོ་འགྲུ་སྐྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ། .....
..... (52)

- རྩ་ཚོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། | ..... (53)
- རྒྱས་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། | ..... (54)
- གའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། | ..... (55)
- ཁག་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། | ..... (57)
- མཁེས་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། | ..... (58)
- ཚོལ་ལུའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། | ..... (58)
- མྱད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། ..... (59)
- པགས་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། ..... (59)
- མེན་མའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། ..... (60)
- ལྷའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། ..... (60)
- འི་རྒྱའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། ..... (61)
- ལྷན་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། ..... (61)
- ལུངས་རིལ་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། ..... (62)
- ལུ་རམ་སོགས་ལྷན་ཉེ་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ། | ..... (63)
- ས་བཅད་གསུམ་པ།   བའུ་ཅི་ལྷན་གྱི་རྒྱས་པ་བཤད་པ།   ...
..... (65)

ལྷན་རྒྱུ་གཏོགས་ལུགས་ལྗེ་ཚན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱུར་བའི་ཐབས། .....
..... (65)

རོ་བུ་ས་ལ་སྟོས་ཏེ་མཉམ་འདུས་སོགས་རོ་སྐབས་སྐྱུར་བའི་ཐབས། ...
..... (69)

ཞི་སྐྱོད་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་སྐབས་ལྷན་རྒྱུ་སྐབས་སྐྱུར་བ། .....
..... (72)

ཞི་ཕྱི་ད་ཐང་གི་སྐྱུར་བ། ..... (74)

ཞི་ཕྱི་ད་ཕྱི་མའི་སྐྱུར་བ། ..... (82)

ཞི་ཕྱི་ད་རིལ་ལུའི་སྐྱུར་བ། ..... (113)

ཞི་ཕྱི་ད་སྐྱུར་བའི་སྐྱུར་བ། | ..... (119)

ཞི་ཕྱི་ད་སྐབས་མར་སྐྱུར་བ། ..... (124)

ཞི་ཕྱི་ད་ཐང་སྐབས་ཕྱི་སྐྱུར་བ། JY. II (132)

ཞི་ཕྱི་ད་ཁབ་འའི་སྐྱུར་བ། ..... (139)

ཞི་ཕྱི་ད་སྐབས་ཐང་གི་སྐྱུར་བ། ..... (144)

ཞི་ཕྱི་ད་རིན་ཆེན་ཕྱི་སྐྱུར་བ། ..... (149)

ས་བཅད་བཞི་བ། རྩ་མི་སྐྱུར་བ་འགའ་བཤད་པ། ..... (157)

སྐྱོ་སྐབས་ལྷན་ལ་གཅིས་པའི་ཡན་ལག་བདུན་བཤད་པ། | ..... (157)

མཚན་བརྗོད་

གང་ས་རིའི་རྫོང་ས་སྤུ་གཞི་ལྟེན་རྣམ་པའི་མཚན། །
སློ་སྤོ་ཉ་མཚན་བདུན་གྱིས་འདྲེན་མཚན་མཁན། །
ལྷི་ནང་གེས་བུའི་གནས་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི། །
ཐམས་པ་དྲུང་གི་སྐོར་ཅོག་གཅུག་ན་རྒྱལ། །
རྣམ་དཔྱད་རྩལ་གྱིས་མ་རིག་མེད་པུང་འཇིགས། །
ཚད་མའི་གཏམ་གྱིས་རྩོགས་དགའི་མཁས་པ་མགུ། །
ཁྱོན་གསུམ་འཕྲོ་བའི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་མཚོང་བས་སྤོལ། །
གཡུ་ཚོག་གསར་རྟེན་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་གཏུགས། །
གེས་རབ་རལ་གྱི་མོ་ལ་རྗོད་བའི་དབལ། །
འཁྲུལ་བ་ཚར་དུ་གཙོད་པའི་རྩོབས་མངའ་བ། །
གསོ་རིག་བསྟན་པའི་ཁྱི་ལ་ཐང་གེ་བཞིན། །
འགྱུར་ས་པ་མི་འཇིགས་རྒྱར་བ་ཡལ་སྲས་མཚན། །
འཚན་པ་སྤྲ་ཞིབ་རིགས་པས་པ་མཐའ་ཚོད། །
ཚོད་པས་ཉོན་མོངས་སློ་མི་སློ་འདོགས་གཏུབ། །
ཚོམ་པ་རྩུ་བོའི་རྒྱན་རྣམས་མ་ཞོག་པས། །
ཕྱི་རྒྱིད་རྣམས་པའི་གྲགས་པ་མཁའ་དང་མཉམ། །

དེ་ཡང་རྒྱ་གར་འོད་ལྷལ་དུ། །
ཕོ་མོ་པའི་གསོ་རིག་མཁས་ཀྱི་མས་དང་། །
བརྟེན་པའི་ཅ་རྒྱུད་བྲ་མ་ལ། །
སྐོ་གསུམ་གྲུས་པས་ཐུག་བྱའོ། །

གཞུང་འདིར་འཇུག་པའི་དགོས་ཚེད།

དེར་འདིར་གསོ་བྱེད་རིག་འཛིན་གྱི། །
སྤྲེས་བྱ་ནམ་མཁའ་བཀའ་བ་པའི་ཟླ། །
སྲིད་ཀྱང་ནད་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ། །
ནད་སྐྱབ་གསེས་སུ་སྦྱོད་པ་དཀའ། །
སྲིད་ཀྱང་སྦྱོར་བ་འདུལ་ལྷགས་རྣམས། །
ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་སྦྱོབས་མི་འབྱེན། །

དེ་མིར་དེ་དག་ཚར་གཙོད་འཇུག་བ་ཁོང་ནས་མ་མཐར་དུ་སྤྱང་མྱིར་དང་། །
སྐྱབ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉི་ཟླའི་སྦྱོབས་ལ་གིང་རྟའི་ཁ་ལོ་གོ་མས་པའི་མིར། །
ངལ་བ་དུ་མའི་ཚོ་མ་བ་འདི་ལ་སྐྱབ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་གིས་བ་སྦྱོལ། །
བརྒྱུད་པའི་བྲ་མ་མཁས་སུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོ་མ་མཐར་མྱིན་པར་མྱིན་ཀྱིས་སྦྱོབས། །

ས་བཅད་དང་མི། བུད་ཚི་ཐོན་གྱི་རྩོམ་པ་བཅད་པ།

འཕྲུང་ལྗོངས་ལྟུགས་ཀྱི་རྩོམ་པ་བཅད་པ།

ཚུལ་བཅད་པ།

མངར་བ་ལ་སོགས་པའི་རྩོམ་པ་བཅད་པ་ལྟུགས་ཀྱི་རྩོམ་པ་བཅད་པ་དག་
 བྱིས་དང་རྒྱ་སོགས་འཕྲུང་བ་ཆེན་པོ་ལྟ་གཏུགས་པ་མོ་བ་ལས་སྐྱེ་བར་འཕྲུང་བ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ས་ཡིས་ནི་ཐོན་པ་གང་དག་གི་རྒྱ་ལམ་ས་པོ་བ་ཉིད་སྐྱེ་བའི་
 གཞི་རྩེན་ལྟེད་ས་དང་། རྒྱས་བརྒྱན་པར་ལྟེད་པ། མེ་ཡིས་རྩོད་སྐྱེད་པར་
 ལྟེད་པ། རྒྱུད་གིས་བརྒྱུད་ཅིང་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་བར་ལྟེད་པ། བམ་མཁས་
 ཆེར་སྐྱེ་བའི་རྩོམ་པ་བཅད་པ་བཅས་ལས་ལྟུགས་པ་ཞེས་ཡིན་ཞིང་། དེས་ན་
 རི་སྐྱོད་པ་ལྟུགས་པ་ལྟར་ཐོན་པ་གང་དག་འཕྲུང་བ་ལྟ་གཏུགས་པ་ལས་བརྐྱེད་
 པར་ལྲུང་བའི་རྩོམ་པ་བཅད་པ་ལྟུགས་ལྟར་། ཐོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ས་པོ་བ་ལྱི་རང་
 བཞིན་དང་འཕྲུང་བ་རྒྱས་པ་ལྟར་ལྟེན་གཏུགས་པའི་ཆེ་མས་ཆེ་ཆུང་ལྲུང་
 བའི་དབང་གིས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་ལྟེན་གཏུགས་པ་ལྟར་ལྟེན་ཞིང་། དེ་ཡང་ས་དང་རྒྱ་
 གཞིས་རྩོམ་པ་ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་ལས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་
 ལས་རྩོམ་པ་ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་ལས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་
 ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་ལས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་ལས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་
 ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་ལས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་ལས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་
 ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་ལས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་ལྟེན་གཏུགས་ཆེ་བ་ལས་རྩོམ་པ་བཅད་པ་